

PROGRAMM

Põllumajanduslikud rakendusuringud ja arendustegevus aastatel 2015–2021

1. SISSEJUHATUS

Teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse §13 lõike 1 punkti 1 kohaselt on kõigi ministeeriumide ülesandeks teadus- ja arendustegevuse valdkonnas oma valitsemisalale tarviliku teadus- ja arendustegevuse ning selle finantseerimise korraldamine, arvestades evalveerimiste tulemusi ning nendega kaasnevaid hinnanguid ja soovitusi. Sama lõike punkti 2 kohaselt on ministeeriumite ülesandeks nii riiklike kui ka oma valitsemisala teadus- ja arendusprogrammide väljatöötamine ning nende täitmise korraldamine.

Programmi „Põllumajanduslikud rakendusuringud ja arendustegevus aastatel 2015–2021“ (edaspidi programm) ülesanne on aidata kaasa „Põllumajandus-, toidu- ja kalamajandusteaduse ning teadmussiirde arengukava aastateks 2015–2021“ eesmärkide „Kompetentne teadustugi ühise põllumajanduspoliitika ja kalanduspoliitika kujundamisel ja rakendamisel“ ning „Eesti teadlased osalevad rahvusvahelises teaduskoostöös“ elluviimisele.

Eelmiste perioodide programmid – riiklik programm „Põllumajanduslikud rakendusuringud ja arendustegevus aastatel 2004–2008“ ning riiklik programm „Põllumajanduslikud rakendusuringud ja arendustegevus aastatel 2009–2014“ – seadsid eesmärgiks aidata kaasa põllumajandustootmise ja töötlemise konkurentsivõime tõusule, tagada selle jätkusuutlikkus, analüüsida põllumajandustootmise ja -toodanguga kaasnedavad riske tarbijale ja keskkonnale ning töötada välja neid riske vähendavaid lahendusi kogu tootmis- ja töötlemisahelas.

Perioodil 2009–2014 rahastas Põllumajandusministeerium riikliku programmi „Põllumajanduslikud rakendusuringud ja arendustegevus aastatel 2009–2014“ kaudu 68 rakendusuringute ja arendustegevuse projekti kogueelarvega 7 400 175 eurot. Kõige rohkem teostati rakendusuringuid taimekasvatuse ja taimetervise (sh aianduse) valdkonnas, kus uuriti 20 teemat kogueelarvega 2 865 913 eurot.

Rahvusvaheliste teaduskoostöövõrgustike ERA-Net projektide rahastamist alustas Põllumajandusministeerium 2011. aastal. Esimene ühise kavandamise algatuse Põllumajandus, toiduga kindlustatus ja kliimamuutused (*Joint Programming Initiative, JPI*) projekt käivitus 2012. aastal.

2. MAAELUMINISTEERIUMI RAHASTUSINSTRUMENDID

Põllumajandus-, toidu- ja kalamajandusteaduse rakendusuringuid, teadmussiiret ning innovatsiooni rahastatakse programmide „Põllumajanduslikud rakendusuringud ja arendustegevus aastatel 2015–2021“, „Sordiaretusprogramm aastatel 2009–2019“, „Põllumajanduskultuuride geneetilise ressursi kogumine ja säilitamine aastatel 2014–2020“, Eesti maaelu arengukava 2014–2020 (MAK) mitmete meetmete ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi 2014–2020 rakenduskava meetmete (EL nr 508/2014 art 26, 28, 47, 50, 63) raames. Lisaks rahastavad teadus- ja arendustegevust Eesti Teadusagentuur programmi „Valdkondliku teadus- ja arendustegevuse tugevdamine” (RITA) kaudu, Haridus- ja Teadusministeerium ning teised ministeeriumid oma meetmete kaudu ning erasektor.

Seetõttu on vaja konkretiseerida programmi fookust, et tagada ühtpidi selgem profileeritus võrrelduna muude loodud rahastamisinstrumentidega, tagades teisalt ka erinevate rahastamisvõimaluste parem omavaheline sünergia.

Programmi „Põllumajanduslikud rakendusuringud ja arendustegevus aastatel 2015–2021“ rahastatakse Maaeluministeeriumi eelarvest. Projektide ja püsiekspertiiside elluviimiseks tehtavad kulud kajastuvad Maaeluministeeriumi uuringute kavas.

Riigi tehtavad otsused peavad olema teaduspõhised, mistõttu perioodi 2015–2021 rakendusuringute programm on veelgi enam suunatud laiemalt ühiskondlikes huvides olevate uuringute (nt riigi poolt langetatavate teaduspõhiste otsuste toetamiseks vajaminevate uuringute) finantseerimisele.

Põllumajandus-, toidu- ja kalamajandusteadusele on oluline senisest enam osaleda rahvusvahelises teaduskoostöös, sest erinevates rahvusvahelistes võrgustikes osalemine annab teadlastele (laiemalt võttes seeläbi ka tootjatele ja töötlejatele ning nõustajatele) kogemusi ja teadmisi, mis on olulised professionaalseks arenguks, ning aitab piiratud ressursside tingimustes tagada teadustegevuse kvaliteeti.

Ettevõtlussektori huvides elluviidavate arendustegevuste toetamiseks on loodud vastavad meetmed MAK raames, mille heaks näiteks on innovatsiooniklastreid ning ettevõtete ja teadusasutuste koostööprojektide elluviimist toetavad meetmed. MAK prioriteet 1 „Teadmussiirde ja innovatsiooni parandamine põllumajanduses, metsanduses ning maapiirkondades“ toetab teadustulemuste paremat praktikasse jõudmist ja koostööd.¹

¹ Eesti maaelu arengukava 2014-2020

Eesti kalanduse strateegia 2014–2020 kohaselt on oluline arendada koostööd teadus-, arendus- ja haridusasutuste ning ettevõtja vahel selleks, et toetada tootearendusliku ja tehnoloogilise võimekuse suurendamist, sh sinist majanduskasvu, suurendada teadus- ja arendusasutuste võimekust pakkuda ettevõtetele vajalikke lahendusi ja teenuseid ning toetada kvalifitseeritud tööjõu olemasolu läbi elukestva õppe. Teisalt on oluline teadmispõhise poliitika kujundamine, mis eeldab senisest veelgi tõhusamat koostööd teadusarendusasutustega teadusseire ja rakendusuuringute vallas ning tihedamat administratsioonide/ministeeriumite omavahelist koostööd eesmärgiga toetada teadusarendusvõimalusi kalanduse sektoris.²

3. PROGRAMMI EESMÄRK

Programmi eesmärk on Maaeluministeeriumile teaduspõhise sisendi andmine poliitika kujundamiseks, õigusloomeks ja riiklikuks järelevalveks ning rahvusvahelises teaduskoostöös osalemise koordineerimine ja rahastamine ning sotsiaalpartneritele teaduspõhise sisendi andmine.

3.1. Tegevusvaldkond: Toiduohutus, loomade heaolu ja tervishoid ning taimetervis ja kvaliteetsed tootmissisendid.

Alaeesmärk 1.1: Tagatud on Eestis toodetava ja tarbitava toidu ohutus ning tarbija informeeritus.

Meetmed: ohutu toidu tagamine (toidu keemiline ohutus, toidu bioloogiline ohutus, toidugruppide erinõuded), tarbija toidualase teadlikkuse tõstmine (toidumärgistamine, toitumissoovitused), toidukäitleja teadlikkuse tõstmine.

Alaeesmärk 1.2: Tagatud on loomade heaolu ja hea tervislik seisund ning taimetervisise hea seisund.

Meetmed: tingimuste loomine, et loomad oleksid kannatusest säästetud ja kodanikud nende heaolu vajadustest teadlikud (pidamise- ja tapmise tingimused, transporditingimused), tingimuste loomine, et loomad oleksid terved (loomataudi ennetamine ja kontroll, loomataudi vaba staatus), tingimuste loomine, et taimed oleksid ohtlikest taimekahjustajatest vabad (ohtlike taimekahjustajate Eestisse sissetoomise ja leviku ennetamine ja kontroll), taime- ja loomakasvatavate teadlikkuse tõstmine, sihipärase põllumajandusloomade aretuse tagamine (meetme raames tagatakse järelevalve aretusprogrammide täitmise üle, toimub geneetilise ekspertiisi läbiviimine põllumajandusloomade põlvnemisandmete kontrolliks).

Alaeesmärk 1.3: Tagatud on põllumajanduslike tootmissisendite kvaliteet ja ohutus.

Meetmed: ohutu ja keskkonnasäästliku taimekaitse ning nõuetekohase väetise tagamine (väetised, taimekaitsevahendid ja taimekaitsevadmed), kvaliteetse paljundusmaterjali tagamine (paljundusmaterjali, sh seemnete ja seemnekartuli, tootmine ja turustamine, sortide registreerimine ja kaitse alla võtmine, tuulekaera tõrjeabinõud, geneetiliselt muundatud sortide kasvatamine), kvaliteetse sööda tagamine (koostisained ja soovimatud ained, keelatud materjalid ja ained, toiduahela söödahügieeni tagamine (sööda bioloogiline ja keemiline ohutus)), taimekasvataja, seemne- ja paljundusmaterjali tootja ning söödakäitleja teadlikkuse tõstmine.

² Eesti kalanduse strateegia 2014 – 2020

3.2. Tegevusvaldkond: Maaelu, põllumajandus ja toiduainetööstus.

Alaeesmärk 2.1: Tagatud on elujõuline toidutootmine.

Meetmed: põllumajandustootjate teadlikkuse tõstmine, tootmistehnoloogia edendamine (energia sõltuvuse vähendamine, uue tehnoloogia juurutamine, sordi- ja tõuaretus, sordikaitse (aretaja õiguste kaitse), tava ja geneetiliselt muundatud kooseksisteerimine, tootearendus, kvaliteediskeemid), põllumajandusettevõtete edendamine tulenevalt ettevõtetasandi struktuurimuudatusest (mitmekesistamine, laiendamine, toetusõiguste poliitika, uute ettevõtete loomise soodustamine ja generatsioonide vahetus), stabiilse majandusruumi ja toidutootjate turujõu kasvu tagamine (turgudele sekkumine, baassissetuleku tagamine, ühistegevuse arendamine, tarneahela läbipaistvus, konkurentsikeskkond, ekspordipotentsiaali arendamine, kindlustus), produktiivse põllumajandusmaa tagamine (väärtuslik põllumajandusmaa, maakasutuspoliitika, maaparandus).

Alaeesmärk 2.2: Säilitatud on traditsioonilised põllumajandusmaastikud, puhas keskkond ning liigiline mitmekesisus.

Meetmed: traditsiooniliste põllumajandusmaastike ja liigilise mitmekesisuse säilitamine (põllumajandusmaa jätkuva kasutuse säilitamine, looduskaitsete kitsenduste kompenseerimine, poollooduslikud kooslused, ohustatud tõud ja sordid, geneetiliste ressursside säilitamine, kiviaiad, metsa kaitse), keskkonnasõbraliku põllumajandustootmise edendamine (keskkonnasõbralikud tootmistehnoloogiad, kliima, mahepõllumajandus), keskkonnaalaste teadmiste ja oskuste täiendamisele kaasaaitamine.

Alaeesmärk 2.3: Tagatud on põllumajandusega seotud piirkondade tasakaalustatud areng ning elukeskkond maal paraneb.

Meetmed: põllumajanduses vähenenud töökohtade asemel teiste töövõimaluste loomine (mittepõllumajanduslike töökohtade loomise soodustamine, põllumajandusettevõtlike mitmekesistamine mittepõllumajanduse suunas), sotsiaalmajandusliku sidususe suurendamine ning sotsiaalse elukeskkonna parandamine (kogukonna kaasamine, ühistegevus, traditsioonilise hajaasustuse sotsiaalne infrastruktuur, maakultuuri areng ja traditsioonide säilitamine, maapiirkonna atraktiivsuse suurendamine, administratiivsete põllumajandusteenuste pakkumise koondumine keskustesse), sotsiaalmajanduslike teadmiste ja oskuste täiendamisele kaasaaitamine.

3.3. Tegevusvaldkond: Kalandus.

Alaeesmärk 3.1: Tagatud on konkurentsivõimeline ja jätkusuutlik kalamajandus.

Meetmed: kalapüügi- ja vesiviljeluse sektori turujõu suurendamine (tootjaorganisatsioonide teke ja arendamine, toodete ja tehnoloogiate arendamine, kalandussektori struktuuri optimeerimine, rannapiirkondade koostöö arendamine, ühistegevuse ja vertikaalse integratsiooni soodustamine), optimaalse ressursikasutuse tagamine kalapüügisektoris (kalavarude säästev püügikorraldus, tasakaal kutselise ja harrastuskalanduse vahel, kudealade taastamine ja arendamine), tugeva ekspordipotentsiaali tagamine (tootearendus, turuarendus), kalandusalaste teadmiste ja oskuste täiendamisele kaasaaitamine.

4. PROGRAMMI TEGEVUSED

Programmi raames koordineeritakse ja rahastatakse kahte liiki **teadus- ja arendustegevusi:**

4.1. Uuringud ja püsiekspertiis poliitika kujundamiseks, õigusloomeks ja riiklikuks järelevalveks vajaliku teaduspõhise sisendi andmiseks.

Programmi tegevuse tulemusel on Maaeluministeriumil olemas teaduspõhiste otsuste tegemiseks vajalik teave ja uuringud. Programm annab panuse „Põllumajandus-, toidu- ja kalamajandusteaduse ning teadmussirde arengukava aastateks 2015–2021“ eesmärgi: „kompetentne teadustugi ühise põllumajanduspoliitika ja kalanduspoliitika kujundamisel ja rakendamisel“ ning Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2014–2020 „Teadmispõhine Eesti“ eesmärkide saavutamisesse, eeskätt alaeesmärgi „teadus- ja arendustegevus toimib Eesti ühiskonna ja majanduse huvides“ osas.

4.2. Rahvusvahelistes teaduskoostööprojektides osalemise koordineerimine ja rahastamine, sh ühise kavandamise algatused, ERA-Net projektid ning muud rahvusvahelised teaduskoostööprojektid.

Programmi tegevuse tulemuseks on Eesti teadus- ja arendusasutuste rahvusvahelise koostöö võimekuse tõus, mis väljendub Eesti teadlaste osalusega rahvusvaheliste koostööprojektide ning koostööprojektide baasil ilmunud teaduspublikatsioonide arvus. Tegevus aitab ellu viia „Põllumajandus-, toidu- ja kalamajandusteaduse ning teadmussirde arengukava aastateks 2015–2021“ eesmärgi: „Eesti teadlased osalevad rahvusvahelises teaduskoostöös“ ning Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonistrateegia 2014–2020 „Teadmispõhine Eesti“ alaeesmärgi: Eesti on rahvusvahelises teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni (TAI) alases koostöös aktiivne ja nähtav.

5. PROGRAMMI JUHTIMINE

5.1. Programmi juhtkomisjon

Programmi koordineerija on Maaeluministeriumi teadus- ja arendusosakond, kes tegutseb vastavalt programmi juhtkomisjoni ettepanekutele. Teadus- ja arendusosakond tegeleb ka programmi teavitustegevusega.

Programmi sisuliseks juhtimiseks moodustatakse maaeluministri käskkirjaga programmi juhtkomisjon (edaspidi juhtkomisjon).

Juhtkomisjoni ülesandeks on analüüsida teaduspõhiste otsuste tegemiseks vajaliku teabe ja uuringute olemasolu ning uuringute ja püsiekspertiiside tellimise vajadust. Juhtkomisjon hindab igal aastal eraldi, milliste uuringute tellimiseks on projektikonkurss vaja välja kuulutada. Püsiekspertiisi tellimise vajadust hindab juhtkomisjon vastavalt Maaeluministeriumi ja tema valitsemisala valitsusasutuste vajadustele ja eelarvelistele võimalustele. Juhtkomisjon teeb kantslerile ettepaneku projektikonkursi väljakuulutamiseks ning püsiekspertiisi tellimiseks.

Juhtkomisjon vastutab programmi eesmärkide täitmise eest ja jälgib, et programmi vahendeid kasutataks sihipäraselt. Selleks kasutab juhtkomisjon vajadusel ekspertide abi.

Juhtkomisjon teeb kantslerile ettepaneku rahvusvahelistes teaduskoostöövõrgustikes ja nende raames väljakuulutatavates projektikonkurssides osalemiseks, lähtudes Maaeluministeriumi ning tema valitsemisala valitsusasutuste vajadustest ja eelarvelistest võimalustest. Väljakuulutatud konkursil osalemise ettepanek võib sisaldada täpsustatud teemavalikuid, mille määratlemisel tehakse koostööd teadus- ja arendusasutustega.

Otsuse valitsemisala teemasid käsitleva rahvusvahelise teaduskoostöövõrgustikuga ühinemiseks teeb kantsler tuginedes juhtkomisjoni ettepanekule. Kantsler annab käskkirjaga asestantslerile ülesande rahvusvahelises teaduskoostöövõrgustikus osalemise korraldamiseks ning määrab sama käskkirjaga rahvusvahelises teaduskoostöövõrgustikus osalemist koordineeriva Maaeluministeriumi osakonna ning kaasatud osakonna, kes vastutab teemade ja prioriteetide ettepanekute esitamise ning projektitaotluste ja aruannete hindamise eest.

5.2. Programmi eelarve

Rakendusuringute programmi eelarve moodustab osa Maaeluministeriumi teadus- ja arendustegevuse eelarvest. Rahastatavate uuringute nimekiri kujuneb Maaeluministeriumi uuringute kavana, mis hõlmab rakendusuringute programmi ning eraldi hankemenetlusena tellitavaid uuringuid.

Programmi eelarve vaadatakse läbi tegevuste lõikes igal eelarveaastal eraldi.

Tabel 1. Programmi rahastamine aastatel 2015–2017 ning rahastamisvajaduse prognoos.

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	KOKKU
893 000	998 000	1 093 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000	7 784 000

5.3. Projektikonkurssid ja püsiekspertiisi tellimine

Projekt on kindla eesmärgi saavutamisele suunatud ajas ja ruumis piiritletud ühekordne tegevus või tegevuste kogum põllumajandus-, toidu- ja kalamajandusteaduse valdkonnas uuringute tegemiseks.

Riigisisene projektikonkurss kuulutatakse välja vooruliselt või jooksvalt, rahvusvaheline projektikonkurss vastavalt rahvusvahelise projektikonkursi toimumise ajale.

Vooruline projektikonkurss kuulutatakse üldjuhul välja hiljemalt projekti elluviimise aastale eelneva aasta 15. septembril ning üldjuhul saab projekti rahastamistaotlusi esitada 20 tööpäeva jooksul alates projektikonkursi väljakuulutamisest.

Maaeluministerium võib erandjuhul korraldada **jooksvalt projektikonkurssse**, kui seda nõuab eelkõige teema spetsiifilisus või kiireloomulisus.

Rahvusvaheline projektikonkurss kuulutatakse välja vastavalt rahvusvahelise projektikonkursi tähtaegadele ja nõuetele.

Maaeluministeerium annab projektikonkursist teada Maaeluministeeriumi ja Eesti Teadusinfosüsteemi (ETIS) kodulehel näidates seejuures ära:

- programmi alaeesmärk, mille täitmiseks konkurss on välja kuulutatud;
- projekti nimi ja kirjeldus;
- projekti algus ja tulemuste esitamise tähtaeg;
- Maaeluministeeriumi esindaja ja projektijuhi kohtumiste ajad;
- projekti tegevuste ja tulemuste levitamise kava;
- muud asjakohased üksikasjad.

Püsiekspertiisi tellib Maaeluministeerium teaduspõhise sisendi saamiseks või teaduseksperdi Euroopa Toiduohutuse Ameti (EFSA), Euroopa ja Vahemeremaade Taimekaitseorganisatsiooni (EPPO), teaduse ühise kavandamise algatuste või muude teaduskoostöövõrgustike töös osalemiseks.

6. PROGRAMMIS OSALEMISE TINGIMUSED

6.1. Projektikonkursil osaleja ja püsiekspertiisi tegija

Projektikonkursil võib osaleda ja püsiekspertiisi teha **teadus- ja arendusasutus**, kellel on projekti elluviimiseks ja püsiekspertiisi tegemiseks vajalik uurimisgrupp ja taristu ning **Põllumajandusuuringute Keskus** teadus- ja arendusasutuse partnerina või EPPO koordineeritavates teaduskoostööprojektides.

Uurimisgrupp koosneb juhust (edaspidi projektijuht) ning uurimisgrupi liikmetest, kelle osalemine on projekti või püsiekspertiisi eesmärkide saavutamiseks vajalik.

Projektijuhil on nõutav doktorikraad ning teaduspublikatsioonide ja/või tema nimele registreeritud patentide olemasolu viimase 5 aasta jooksul.

Projektijuhi CV peab olema kantud ETIS riiklikusse registrisse.

Projektikonkursil osaleja ja püsiekspertiisi tegija:

- võimaldab kontrollida projekti kohta esitatud andmete vastavust tegelikkusele ning konkursi tingimustele;
- esitab nõutud vormis, viisil ja tähtajaks täiendavat informatsiooni projekti kohta;
- teavitab Maaeluministeeriumi teadus- ja arendusosakonda viivitamatult kirjalikult kõigis esitatud andmetes toimunud muudatustest või asjaoludest, mis mõjutavad või võivad mõjutada Maaeluministeeriumi otsust või projektikonkursil osaleva teadus- ja arendusosakonda kohustuste täitmist;
- ei oma täitmata kohustusi Maaeluministeeriumi ees;

- täidab teisi käesolevas programmis sätestatud nõudeid.

6.2. Lubatud kulud

Programmi periood on 1. jaanuar 2015 kuni 31. detsember 2021.

Projekti ja püsiekspertiisi elluviimiseks tehtavad kulud peavad olema tegevustega otseselt seotud ja projekti või püsiekspertiisi elluviimiseks vältimatult vajalikud ning vastama järgmistele tingimustele:

- personalikulud ning puhkusetasu proportsionaalselt programmi heaks töötatud ajaga ja vastavalt Töölepingu seaduses sätestatud korrale;
- töövõtulepingu või muu lepingu alusel makstud tasud Võlaõigusseaduses sätestatud korras;
- transpordikulu vastavalt ühissõiduki pileti või taksoarve summale, tegelikule kulule kütusekulu tõendava dokumendi alusel või vastavalt asutusesiseselt kehtestatud isikliku sõiduvahendi kasutamise tingimustele ja hüvitisele kilomeetri kohta vastavalt Vabariigi Valitsuse 14.07.2006 määruses nr 164 kehtestatud korrale;
- lähetuskulud vastavalt Vabariigi Valitsuse 25.06.2009 määruses nr 110 kehtestatud korrale, sh seminari või konverentsi osalustasu;
- hoonete, maa, vahendite, teadusaparatuuri, instrumentide, seadmete ja inventari, sh nende tööks lahutamatu osana vajaliku kontoritehnika (arvutid, digitaalkaamerad jm) ostmise, liisimise, kaasajastamise ja paigalduse kulud vastavalt sel määral, mil neid kasutatakse projekti või püsiekspertiisi tegemise jaoks ja selle elluviimise aja jooksul;
- teadusaparatuuri, instrumentide, seadmete ja inventari hoolduskulud, mis tagavad teadus- ja arendustegevuse infrastruktuuri sihipärase funktsioneerimise sel määral, mil neid kasutatakse projekti või püsiekspertiisi tegemise jaoks ja selle elluviimise aja jooksul;
- teistelt asutustelt või laboratooriumitelt ostetud tööde kulud;
- muud tegevuskulud, kaasa arvatud materjalide, tarvikute, varude ja sarnaste toodete kulud, mis on tekkinud otseselt seoses projektiga või püsiekspertiisi tegemisega;
- tarkvaralitsentsid, juurdepääsumaksud (litsentsitasud) andmebaaside kasutamiseks;
- erialaspetsiifilise tarkvara soetamise kulud;
- üldkulud, sh üldkululõiv, kuni 20% ulatuses projekti või püsiekspertiisi tegemise eelarvest.

Üldkulud on projekti elluviimise või püsiekspertiisi tegemisega kaudselt seotud kulud (kontoritarvete ja -tehnika kulud), sealhulgas taristu ülalpidamise kulud (vee, kütte jm kulud) ja amortisatsioonikulu. Üldkulu ei tohi arvestada teistelt asutustelt või laboratooriumitelt tellitud tööde ja teenuste maksumuselt.

Projekti elluviijal või püsiekspertiisi tegijal on õigus muuta projekti või püsiekspertiisi eelarves konkreetsetele tegevustele ette nähtud eelarveridade mahtu teiste eelarveridade mahu arvelt, kuid mitte rohkem kui 10% võrreldes algse eelarvereaga, tingimusel, et projekti või püsiekspertiisi eesmärgid ei muutu ja projekti või püsiekspertiisi eelarve ei suurene. Projekti

elluviija või püsiekspertiisi tegija on kohustatud Maaeluministeriumi teadus- ja arendusosakonda kavandatavast muudatusest kirjalikult teavitama.

6.3. Riigisisene projektikonkurss

Projektikonkursil osalevad ainult tähtjaks esitatud projektide rahastamistaotlused.

Projektikonkursil osaleja esitab projekti rahastamistaotluse Maaeluministeriumile elektroonilise keskkonna ETIS kaudu projekti elluviimise aastale eelneval aastal voorulise projektikonkursi toimumise jooksul (toodud punktis 5.3). Kui ETIS keskkond ei ole töökorras, esitatakse projekti rahastamistaotlus Maaeluministeriumile e-posti aadressil info@agri.ee.

Projekti rahastamistaotluses näidatakse:

- projekti, projektijuhi ja asutuse nimi ning kontaktandmed;
- projekti algus ja tulemuste esitamise tähtaeg;
- projekti tegevuste ja tulemuste levitamise kava;
- taotleja senine roll, praegused ülesanded ja eesmärgid ning jätkusuutlikkus projektiga hõlmatud teadus- ja arendustegevuse alamvaldkondades;
- projekti seos programmi alaeesmärkidega ning projekti olulisus nende täitmisel;
- projekti üldteoreetiline taust, põhieesmärgid, hüpoteesid, meetodid ja tegevuskava, sh projekti elluviimise etapid kuude või aastate lõikes;
- vajadusel selgitus, kuidas on loom- ja inimkatsetes tagatud eetikanõuete järgimine ja täitmine;
- oodatavad tulemused;
- projektijuhi senise teadustöö tulemuslikkus;
- projekti elluviimiseks vajalike töökohtade arv, tööülesannete kirjeldus ja jaotus uurimisgrupi liikmete vahel;
- projekti elluviimiseks vajaliku taristu olemasolu ja seisund;
- projekti põhjendatud eelarve.

Juhtkomisjoni liikmed korraldavad projekti hindamise 15 tööpäeva jooksul projektikonkursile taotluse esitamise tähtjast arvates. Hinnatakse projekti vastavust programmi alaeesmärkidele, konkursi tingimustele, projekti rahastamise otstarbekust ning projekti kvaliteeti. Juhtkomisjoni liikmed kaasavad hindamisse vajadusel eksperte. Projektile antakse kas positiivne või negatiivne hinnang programmis toodud hindamiskriteeriumite alusel.

Hindamistulemused koos juhtkomisjoni liikmete ja kaasatud ekspertide arvamusega on aluseks rahastamisotsuse tegemisele.

6.4. Rahvusvaheline projektikonkurss

Rahvusvahelise teaduskoostöövõrgustiku tegevusse kaasatud Maaeluministeriumi osakond teeb ettepanekud rahvusvahelise projektikonkursi teemade kohta rahvusvahelise

teaduskoostöövõrgustiku kontaktisikule teadus- ja arendusosakonnas, kes koondab esitatud ettepanekud ning edastab need rahvusvahelisele teaduskoostöövõrgustikule.

Rahvusvahelise teaduskoostöövõrgustiku projektikonkursi kuulutus avaldatakse rahvusvahelise teaduskoostöövõrgustiku, Maaeluministeeriumi ja Eesti Teadusagentuuri kodulehel.

Projektikonkursil osaleja esitab rahvusvahelise koostööprojekti taotluse vastavalt rahvusvahelise koostöövõrgustiku kehtestatud ning käesoleva programmi punktides 6.1 ja 6.2 sätestatud tingimustele.

Rahvusvahelise teaduskoostööprojekti taotlusele annab hinnangu selle teaduskoostöövõrgustiku hindamiskomisjon vastavalt projektikonkursi tingimustele.

Maaeluministeerium rahastab Eesti teadlaste osalemist rahvusvahelises teaduskoostööprojekti selles projektikonkursil kujunenud projektide paremusjärjestuse alusel ning eeldusel, et osaleva asutuse omafinantseering on vähemalt 5% projekti lubatud kuludest.

6.5. Hindamiskriteeriumid

Riigisisese projekti rahastamistaotlust hinnatakse järgmiste kriteeriumite alusel:

- projekti vastavus konkursi tingimustele;
- projekti teaduslik tase;
- projekti juhtimise ja elluviimise läbimõeldus;
- projekti eelarve otstarbekus ja põhjendatus;
- loom- ja inimkatsetes eetikanõuete täitmine;
- projekti elluviimiseks vajaliku taristu olemasolu ja seisund;
- projektijuhi ja uurimisgrupi liikmete kvalifikatsioon, nende senise teadustöö tulemuslikkus ning projekti elluviimiseks vajalik töökohtade arv ja struktuur;
- doktorantide ja järel doktorite kaasamine projekti elluviimisesse;
- projekti üldteoreetiline taust, põhieesmärgid, hüpoteesid, meetodid ja tegevuskava.

Rahvusvahelist teaduskoostööprojekti hinnatakse projektikonkursi kutses määratletud hindamiskriteeriumite alusel.

6.6. Riigisisese projekti vahearuaude ja lõpparuande esitamine ja hindamine

Juhtkomisjon jälgib projekti elluviimise edukust projekti rahastamise jätkamise otsustamiseks igal aastal vahearuaude põhjal. Projekti elluviija esitab projekti **vahearuaude** Maaeluministeeriumile hiljemalt projekti iga 18. kuule järgneva kuu 5. kuupäevaks e-posti aadressil info@agri.ee. Vahearuaanne peab sisaldama eelneva 18 kuu jooksul tehtud tööde kirjeldust ja järgmiseks perioodiks planeeritud tegevusi. Lühema kui 18-kuulise projekti kohta vahearuaannet ei esitata, kui ei ole kokku lepitud teisiti.

Projekti vahearuanDES näidatakse:

- projekti aruandlusperioodi finantsaruanne, koos kulude selgitusega;
- projektis esitatud eesmärkide senine saavutamine;
- projekti elluviimise tegevuskava järgmistes etappides;
- projekti elluviimiseks kasutada olnud töökohtade arv, tööülesannete kirjeldus ja jaotus uurimisgrupi liikmete vahel;
- projektiga seotud taristu kasutamine projekti elluviimisel.

Kalendriaasta lõpus esitab projektijuht Maaeluministeeriumile **lühülevaate** samal kalendriaastal tehtud tööde kohta e-posti aadressil info@agri.ee.

Projektijuht esitab Maaeluministeeriumile projekti **lõpparuande** e-posti aadressil info@agri.ee.

Projekti lõpparuandes näidatakse:

- projektitulemuste lühikokkuvõte eesti ja inglise keeles;
- kogu projekti perioodi finantsaruanne, koos kulude selgitusega;
- projektis esitatud eesmärkide saavutamine (sh kasutatud meetodika);
- uuringu tulemused;
- projekti elluviimiseks kasutada olnud töökohtade arv, tööülesannete kirjeldus ja jaotus uurimisgrupi liikmete vahel;
- projektiga seotud taristu kasutamine projekti elluviimisel;
- soovitusel ja ettepanekud;
- projekti tegevuste ja tulemuste levitamise kava;
- muud olulised asjaolud.

Juhtkomisjoni liikmed korraldavad projekti vahearuanDE hindamise, kaasates vajadusel eksperte, ning teevad ettepaneku projekti jätkamise osas 15 tööpäeva jooksul aruanDE esitamise tähtajast arvates. Hinnatakse tehtud töö tulemusi ja tulemuste vastavust projektis püstitatud eesmärkidele.

Juhtkomisjoni liikmed korraldavad projekti lõpparuande hindamise, kaasates vajadusel eksperte, 20 tööpäeva jooksul aruanDE esitamise tähtajast arvates. Hinnang ning otsus lõpparuanne ning projekti tulemus vastu võtta või tagasi lükata protokollitakse.

Kui projekti täitmisel esineb puudujääke, millele viitab programmi juhtkomisjoni liikme või kaasatud eksperdi hinnang projekti vahearuanDEle või lõpparuandele, võib juhtkomisjon teha ettepaneku aruanDE täiendamiseks või aruanne tagasi lükata ning lõpetada projekti rahastamine ning ettemaksuna makstud summa tuleb Maaeluministeeriumile tagastada.

6.7. Rahvusvahelise teaduskoostööprojekti aruanDEte esitamine ja hindamine

Rahvusvahelise teaduskoostööprojekti aruanDE esitamine ja hindamine toimub vastavalt rahvusvahelise koostöövõrgustiku kehtestatud tingimustele.

6.8. Püsiekspertiisi aruannete esitamine

Püsiekspertiisi tegija esitab Maaeluministeeriumile regulaarselt aruandeid eelarveliste vahendite kasutamise, toimunud ürituste, tehtud ekspertiiside, uuringute, katsete, analüüside, ettekannete jm kohta lepingus kokkulepitud korras ja ajal.

6.9. Rahastamine

Projekti ja püsiekspertiisi rahastamisotsuse kinnitab maaeluminister juhtkomisjoni ettepanekul.

Heaks kiidetud projekti nimi ja püsiekspertiisi teema avaldatakse Maaeluministeeriumi koduleheküljel ja ETISes ning tehakse teadus- ja arendusasutuse või Põllumajandusuuringute Keskuse juhile ning projektijuhile kirjalikult teatavaks kahe nädala jooksul maaeluministri otsuse tegemise päevast arvates.

Rahvusvahelise teaduskoostöövõrgustiku konkursi tulemuste teatamine toimub vastavalt konkreetse konkursi reeglistikus ettenähtud korrale.

Maaeluministeerium sõlmib projekti või püsiekspertiisi tellimiseks teadus- ja arendusasutusega või Põllumajandusuuringute Keskusega lepingu või esitab tellimiskirja.

Maaeluministeeriumi valitsemisala asutuse teostatava projekti ja püsiekspertiisi rahastamiseks suunatakse vastavad vahendid selle asutuse eelarvesse.

6.10. Tulemuste levitamine

Projekti tulemusena valminud publikatsioonid ning heakskiidetud lõpparuande avaldab projekti elluviija ETISes ning Maaeluministeerium nõuandeteenistuse kodulehel www.pikk.ee, kui publitseerimise, autoriõiguse või intellektuaalomandi kaitsmise tingimused ei sätesta teisiti.

Täpsemad uuringute ja püsiekspertiiside tulemuste levitamise tingimused määratakse kindlaks projektikonkursi kuulutuses ning võidakse kokku leppida lepingus.

Teadus- ja arendusasutus ning Põllumajandusuuringute Keskus peavad tagama avaandmete avalikustamise Avaliku teabe seaduses sätestatud korras.

Projekti tulemuste levitamisel märgitakse, millise programmi vahenditest on projekti elluviimist rahastatud.

Projektikonkursi kuulutuse vorm

Programmi alaeesmärk, mille täitmiseks konkurss on välja kuulutatud:

.....
.....

(vastavalt programmi alaeesmärkidele ja meetmetele)

Projekti nimi:

.....

Projekti kirjeldus:

.....
.....

(probleemi kirjeldus, kus ja kuidas tulemusi kasutatakse, vajadusel metoodika)

Projekti algus:

.....

(uurimistööga alustamise kuupäev)

Tulemuste esitamise tähtaeg:

.....

(ministeeriumile lõpparuande esitamise kuupäev)

Maaeluministeeriumi esindaja ja projektijuhi kohtumiste ajad:

.....

(kohtumiste ajad enne projekti algust ning enne lõpparuande esitamist)

Projekti tegevuste ja tulemuste levitamise kava:

.....

(sõltuvalt projekti iseloomust: näiteks aeg, vorm, sihtgrupp, minimaalne auditoorium)

Muud üksikasjad:

.....

.....

.....

(sõltuvalt projekti iseloomust)

Projekti rahastamistaotlus

Programmi alaeesmärk:

.....

(vastavalt programmi alaeesmärkidele ja meetmetele)

Projekti nimi:

.....

Projektijuht:

(ees- ja perekonnanimi)

Asutus:

(programmis lubatud taotleja)

Projektijuhi kontaktandmed:.....

(telefon, posti ja e-posti aadress)

Projekti algus:.....

Tulemuste esitamise tähtaeg:.....

Projekti tegevuste ja tulemuste levitamise kava:

.....

(sõltuvalt projekti iseloomust: näiteks aeg, vorm, sihtgrupp, minimaalne auditoorium)

Taotleja senine roll, praegused ülesanded ja eesmärgid ning jätkusuutlikkus projektiga hõlmatud teadus- ja arendustegevuse alamvaldkondades:

.....

(kuni 2000 tähekohta)

Projekti seos programmi alaeesmärkidega ning projekti olulisus nende täitmisel:

.....

(kuni 1000 tähekohta)

Projekti üldteoreetiline taust, põhieesmärgid, hüpoteesid, meetodid ja tegevuskava, sh projekti elluviimise etapid kuude või aastate lõikes:

.....

(kuni 2000 tähekohta)

Selgitus, kuidas on loom- ja inimkatsetes tagatud eetikanõuete järgimine ja täitmine:

.....

Oodatavad tulemused:

.....

(prognoos)

Projektijuhi senise teadustöö tulemuslikkus:

.....

(kogemus projektiga seotud valdkonnas)

Projekti elluviimiseks vajalike töökohtade arv, tööülesannete kirjeldus ja jaotus uurimisgrupi liikmete vahel:

.....

.....
(kuni 3000 tähekohta)

Projekti elluviimiseks vajaliku taristu olemasolu ja seisund:

.....
.....
(taotleja võimekus uurimistööd läbi viia)

Projekti põhjendatud eelarve³:

Kululiik	Periood ...	Periood ...	KOKKU
personalikulud, puhkusetasu			
töövõtulepingu alusel makstud tasud			
palga ja töötasuga seotud maksud			
transpordikulu			
lähetuskulud			
hoonete, maa, vahendite, teadusaparatuuri, instrumentide, seadmete, inventari ostmise, liisimise, kaasajastamise, paigalduse kulud			
teadusaparatuuri, instrumentide, seadmete, inventari hoolduskulud			
lepingulise teadustegevuse, välistest allikatest ostetud, litsentsitud teadmiste ja patentide kulud			
ostetud tööde (analüüside) kulud			
muud tegevuskulud			
tarkvaralitsentsid, juurdepääsumaksud			
erialaspetsiifilise tarkvara kulud			
üldkulud ⁴			
käibemaks			
KOKKU			

³ Projekti elluviimiseks tehtavad kulud peavad olema tegevustega otseselt seotud ja projekti elluviimiseks vältimatult vajalikud.

⁴ Üldkulud on projekti elluviimise kaudselt seotud kulud (kontoritarvete ja -tehnikate kulud), sealhulgas taristu ülalpidamise kulud (vee, kütte jm kulud) ja amortisatsioonikulu. Üldkulu ei tohi arvestada teistelt teadus- ja arendusasutustelt või laboratooriumitelt tellitud tööde maksumuselt.

Riigisese projekti hindamiseleht

Projekti nimi:

Programmi alaeesmärk⁵:

Projektijuht:

Asutus:

Hindamiskriteerium	0 (seos puudub)	1 (vähene)	2 (ebapiisav)	3 (hea)	4 (väga hea)
projekti vastavus konkursi tingimustele					
projekti teaduslik tase					
projekti juhtimise ja elluviimise läbimõeldus					
projekti eelarve otstarbekus ja põhjendatus					
loom- ja inimkatsetes eetikanõuete täitmine					
projekti elluviimiseks vajaliku taristu olemasolu ja seisund					
projektijuhi ja uurimisgrupi liikmete kvalifikatsioon, nende senise teadustöö tulemuslikkus ning projekti elluviimiseks vajalik töökohtade arv ja struktuur					
doktorantide ja järeldoktorite kaasamine projekti elluviimisesse					
projekti üldteoreetiline taust, põhieesmärgid, hüpoteesid, meetodid ja tegevuskava					
KESKMINE ⁶	...				

Täiendav sõnaline hinnang:

.....

⁵ Vastavalt programmi alaeesmärkidele ja meetmetele.

⁶ Keskmise hinde arvutamisel ei võeta arvesse hinnet 0.

Projekt „...”, vahearuanne:

Projektijuht:
(ees- ja perekonnanimi)

Asutus:
(programmisis lubatud taotleja)

Projektijuhi kontaktandmed:
(telefon, posti ja e-posti aadress)

Aruandlusperioodi finantsaruanne koos kulude selgitusega⁷:

Kululiik	Periood ...	Periood ...	Periood ...
personalikulud, puhkusetasu			
töövõtulepingu alusel makstud tasud			
palga ja töötasuga seotud maksud			
transpordikulu			
lähetuskulud			
hoonete, maa, vahendite, teadusaparatuuri, instrumentide, seadmete, inventari ostmise, liisimise, kaasajastamise, paigalduse kulud			
teadusaparatuuri, instrumentide, seadmete, inventari hoolduskulud			
lepingulise teadustegevuse, välistest allikatest ostetud, litsensitud teadmiste ja patentide kulud			
ostetud tööde (analüüside) kulud			
muud tegevuskulud			
tarkvaralitsentsid, juurdepääsumaksud			
erialaspetsiifilise tarkvara kulud			
üldkulud ⁸			
käibemaks			
KOKKU			

⁷ Projekti elluviimiseks tehtavad kulud peavad olema tegevustega otseselt seotud ja projekti elluviimiseks vältimatult vajalikud

⁸ Üldkulud on projekti elluviimisega kaudselt seotud kulud (kontoritarvete ja -tehnikate kulud), sealhulgas taristu ülalpidamise kulud (vee, kütte jm kulud) ja amortisatsioonikulu. Üldkulu ei tohi arvestada teistelt teadus- ja arendusasutustelt või laboratooriumitelt tellitud tööde maksumuselt.

Projektis esitatud eesmärkide senine saavutamine:

.....

(aruandlusperioodile seatud eesmärgid, nende täitmine, aruandlusperioodi tegevused)

Projekti elluviimise tegevuskava järgmistes etappides:

.....

(järgmiste etappide eesmärgid ja kavandatud tegevused, kuni 2000 tähekohta)

Projekti elluviimiseks kasutatud töökohtade arv, tööülesannete kirjeldus ja jaotus uurimisgrupi liikmete vahel:

.....

(kuni 2000 tähekohta)

Projektiga seotud taristu kasutamine projekti elluviimisel:

.....

(kuni 2000 tähekohta)

Projekti „...„ lõpparuanne:

Projektijuht:
(ees- ja perekonnanimi)

Asutus:
(programmis lubatud taotleja)

Projektijuhi kontaktandmed:
(telefon, posti ja e-posti aadress)

Projektitulemuste lühikokkuvõte:
.....
.....
(tulemused, soovitud, kuni 600 tähekohta)

Projektitulemuste lühikokkuvõte inglise keeles:
.....
.....
(tulemused, soovitud, kuni 600 tähekohta)

Kogu projektiperioodi finantsaruanne, koos kulude selgitusega⁹:

Kululiik	Periood ...	Periood ...	KOKKU
Personalikulud, puhkusetasu			
töövõtulepingu alusel makstud tasud			
palga ja töötasuga seotud maksud			
transpordikulu			
lähetuskulud			
hoonete, maa, vahendite, teadusaparatuuri, instrumentide, seadmete, inventari ostmise, liisimise, kaasajastamise, paigalduse kulud			
teadusaparatuuri, instrumentide, seadmete, inventari hoolduskulud			
lepingulise teadustegevuse, välistest allikatest ostetud, litsensitud teadmiste ja patentide kulud			
ostetud tööde (analüüside) kulud			
muud tegevuskulud			
tarkvaralitsentsid,			

⁹ Projekti elluviimiseks tehtavad kulud peavad olema tegevustega otseselt seotud ja elluviimiseks vältimatult vajalikud

juurdepääsumaksud			
erialaspetsiifilise tarkvara kulud			
üldkulud ¹⁰			
käibemaks			
KOKKU			

Projektis esitatud eesmärkide saavutamine (sh kasutatud meetoodika):

.....

Uuringu tulemused:

.....

Projekti elluviimiseks kasutatud töökohtade arv, tööülesannete kirjeldus ja jaotus uurimisgrupi liikmete vahel:

.....

Projektiga seotud taristu kasutamine projekti elluviimisel:

.....

Soovitused ja ettepanekud:

.....

Projekti tegevuste ja tulemuste levitamise kava:

.....
 (sõltuvalt projekti iseloomust: näiteks aeg, vorm, sihtgrupp, minimaalne auditoorium)

Muud olulised asjaolud:

.....

¹⁰ Üldkulud on projekti elluviimisega kaudselt seotud kulud (kontoritarvete ja -tehnik kulud), sealhulgas taristu ülalpidamise kulud (vee, kütte jm kulud) ja amortisatsioonikulu. Üldkulu ei tohi arvestada teistelt teadus- ja arendusasutustelt või laboratooriumitelt tellitud tööde maksumuselt.